

Nowe propozycje finansowania termomodernizacji i remontów obiektów budowlanych

W artykule przedstawiono podstawowe założenia nowelizacji ustawy [1] o *wspieraniu termomodernizacji i remontów* budynków¹, opracowanej zgodnie z priorytetowymi kierunkami Narodowego Programu Mieszkaniowego [2]. Program ten zakłada zwiększenie efektywności dopłat publicznych realizowanych ze środków Funduszu Termomodernizacji i Remontów, w ramach realizacji celu pt. „Poprawa warunków mieszkaniowych społeczeństwa, stanu technicznego zasobów mieszkaniowych oraz zwiększenie efektywności energetycznej”.

Słowa kluczowe: termomodernizacja, obiekty budowlane, izolacyjność termiczna, zrównoważony rozwój.

New financing proposals for thermomodernization and renovation of buildings. The article presents the basic assumptions of the amendment to the Act on supporting thermomodernization and renovation of buildings, developed in accordance with the priority directions of the National Housing Programme. This programme assumes increasing the effectiveness of public subsidies implemented from the funds of the Thermomodernization and Renovations Fund, as part of the implementation of the objective entitled 'Improving housing conditions of the society, technical condition of housing resources and increasing energy efficiency'.

Keywords: thermomodernization, construction works, thermal insulation, sustainable development.

prof. dr hab. inż. Leonard Runkiewicz, dr inż. Jarosław Szulc, mgr inż. Jan Sieczkowski*

Wprowadzenie

Światowy kryzys paliwowy, jaki wystąpił w latach 70., uświadomił wszystkim, że zasoby naturalnych surowców energetycznych, takich jak ropa, gaz czy węgiel są ograniczone. Od tego czasu w krajach Europy Zachodniej naukowcy rozpoczęli poszukiwania rozwiązań pozwalających na oszczędzanie energii. Objęły one również sektor budownictwa, który według różnych szacunków zużywa ok. 41% całkowitej ilości wytwarzanej energii (pozostałe to transport – 31% i przemysł – 28%). W wyniku pojawiającego się kryzysu paliwowego podjęto badania i przedsięwzięcia zmierzające do obniżenia

energochłonności w sektorze mieszkalnictwa. Pojawił się wówczas nowy rodzaj budownictwa określany mianem energooszczędnego, o zmniejszonym zużyciu energii i wykorzystujący odnawialne źródła energii. Jedną z najbardziej zaawansowanych form budownictwa energooszczędnego są tzw. domy pasywne o zerowym zużyciu energii.

W Polsce zużycie energii na jednostkę powierzchni mieszkaniowej jest ponad dwa razy większe niż w krajach Europy Zachodniej o podobnym klimacie. Wynika to m.in. z faktu utrzymywania przez wiele lat niskich kosztów energii. Jednak pozytywnym trendem w kształtowaniu budownictwa jest obserwowany od lat spadek jego energochłonności

(tab. 1). Mimo to nadal istnieją budynki, w których zużycie energii dochodzi nawet do 400 kWh/m²/rok. Podstawowymi przyczynami takiej sytuacji mogą być: nieszczelne okna, niedostateczna izolacyjność termiczna ścian i dachów oraz nieefektywne systemy grzewcze.

Struktura zużycia energii w budynkach kształtuje się następująco:

- ogrzewanie 30÷55%;
- wentylacja 20–40%;
- przygotowanie ciepłej wody 10–15%;
- przygotowanie posiłków ok. 9%;
- oświetlenie i użytkowanie elektryczności ok. 7%.

Ilość energii niezbędnej do wybudowania obiektu budowlanego można zminimalizować, zakładając w ich projektach stosowanie materiałów o następujących właściwościach:

- trwałych i niewymagających napraw oraz remontów (w długim okresie eksploatacji obiektu);
- zapewniających łatwość ich oddzielenia przy remontach i rozbiórkach;
- dostępnych lokalnie;
- z możliwością recyklingu;
- niegenerujących szkodliwych odpadów;
- niskoenergochłonnych;



Tab. 1. Zmiany zużycia energii cieplnej

Okres wzniesienia budynków	Wskaźnik zużycia energii cieplnej [kWh/m ²]
do 1966	240÷350
1967÷1985	240÷280
1985÷1992	160÷200
1993÷1997	120÷160
od 1998	90÷120

* Instytut Techniki Budowlanej (ITB).

¹ Według stanu prawnego na dzień 28.02.2020 r. Ustawa została podpisana przez prezydenta w dniu 3.03.2020 r.

System zarządzania energią w przedsiębiorstwie

W artykule omówiono zasady tworzenia i działania systemu zarządzania energią w przedsiębiorstwie na podstawie przepisów normy PN-EN ISO 50001. Omówiono zasady opracowania polityki energetycznej i planu działań oraz kontroli realizacji planu, a także korzyści dla przedsiębiorstwa, jakie przynosi system zarządzania energią.

Słowa kluczowe: zarządzanie energią, efektywność energetyczna, kontrola zużycia energii.

Enterprise energy management system. The article discusses the principles of creating and operating an energy management system in an enterprise based on the provisions of the PN-EN ISO 50001 standard. The principles of developing an energy policy and action plan, as well as controlling the implementation of the plan, as well as the benefits of the energy management system are discussed.

Keywords: energy management, energy efficiency, energy consumption control.

dr inż. Maciej Robakiewicz*

1. System zarządzania energią – podstawy

Gospodarowanie energią w przedsiębiorstwie jest problemem skomplikowanym, gdyż:

1. Zakres problemów jest bardzo szeroki, dotyczy wielu dziedzin wykorzystywania energii, różnych nośników i zmieniających się warunków użytkowania.
2. Jako środki poprawy trzeba nie tylko podejmować przedsięwzięcia modernizacyjne, ale także wprowadzać metody bardziej energooszczędnej eksploatacji.
3. Trzeba stosować różne, często skomplikowane metody i środki techniczne poprawy efektywności.
4. Potrzebne są nie jednorazowe przedsięwzięcia, ale stałe planowe działania w dłuższym okresie.

Gospodarowanie energią w przedsiębiorstwie może się odbywać w **spółbieżnie**, tzn. ograniczać się jedynie do dbania o dostarczanie energii i regulowania otrzymywanych rachunków albo jako **czynne gospodarowanie** energią, czyli wpływanie na sposób jej wykorzystywania i dążenie do uzyskania oszczędności energii i kosztów. Czynne gospodarowanie wymaga stałej uporządkowanej działalności w tej dziedzinie, którą określamy jako „zarządzanie energią”.

Zarządzanie energią powinno dotyczyć wszystkich obszarów i wszystkich działań, które w przedsiębiorstwie mają związek z użytkowaniem energii, a więc problemów eksploatacyjnych, inwestycyjnych, ekonomicznych, ekologicznych itd. Powinno się odbywać w sposób stały.

Dla uporządkowanego i skutecznego zarządzania energią w przedsiębiorstwie potrzebne jest utworzenie **systemu zarządzania energią (SZE)**, który nada ramy organizacyjne dążeniu do ciągłej poprawy efektywności użytkowania energii, ułatwiając jednocześnie spełnienie uwarunkowań prawnych i innych wymagań w tym zakresie.

System zarządzania energią to zespół metod postępowania dla realizacji przyjętego celu, którego elementami są:

1. **Ludzie:** pracownicy, którym przydzielono określone zadania.
2. **Dokumenty:** plany, raporty, protokoły, sprawozdania, ich forma i wartość.
3. **Procedury:** kto, co, jak i kiedy ma wykonać.
4. **Narzędzia:** programy komputerowe, sprzęt pomiarowy, system łączności itp.

Podstawowym warunkiem wprowadzenia SZE jest **nastawienie i działanie kierownictwa przedsiębiorstwa:**

- kierownictwo musi mieć **pełne przekonanie**, że koszty energii mają istotne znaczenie dla wyników ekonomicznych przedsiębiorstwa i że można je ograniczać, prowadząc odpowiednie działania;
- kierownictwo musi mieć **wolę** podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Zarządzanie energią to przede wszystkim **kontrola** (pomiar, rejestrowanie i sterowanie) oraz wprowadzanie **korekt** przez regulację i naprawy urządzeń, a także ich modernizację i wymianę. Kontrola wykorzystania energii powinna dotyczyć różnych wyodrębnionych obiektów, obszarów działalności, systemów instalacyjnych i produkcyjnych, dlatego potrzebne są urządzenia pomiarowe oraz system przesyłania i rejestrowania zbieranych danych.

Utworzenie SZE najczęściej wiąże się z zakupem oraz zainstalowaniem urządzeń pomiarowych i systemu ich rejestrowania.

SZE ma stworzyć ramy stałych, ciągłych i uporządkowanych działań dotyczących efektywności energetycznej, bowiem tylko systemowe zarządzanie energią prowadzi do obniżenia kosztów przedsiębiorstwa.

Każda jednostka organizacyjna, w której ma miejsce użytkowanie energii

* Rzecznik budowlany, audytor energetyczny, ekspert w dziedzinie efektywności energetycznej budynków, przewodniczący Rady Nadzorczej Narodowej Agencji Poszanowania Energii.

Utrzymywanie obiektów budowlanych. Wybrane zagadnienia praktyczne

Artykuł porusza kwestie związane z utrzymywaniem obiektów budowlanych, uregulowane w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*. Przedstawione zostały trzy wybrane zagadnienia z tego zakresu, mające na celu pokazanie problemów, jakie mogą wystąpić w praktyce. W szczególności omówione zostały poglądy orzecznictwa, które pełni ważną funkcję w procesie interpretacji analizowanych przepisów.

Słowa kluczowe: prawo budowlane, utrzymanie obiektów budowlanych, nadzór budowlany, usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, protokół z kontroli obiektu budowlanego, zmiana sposobu użytkowania.

Maintenance of building objects. Selected practical issues. The article raises issues related to the maintenance of buildings, regulated in the Act of 7 July 1994 Construction Law. Three selected issues were presented in this field, aimed at showing problems that may occur in practice. In particular, the views of the case law were discussed, which plays an important role in the process of interpretation of the analyzed provisions.

Keywords: building law, maintenance of building objects, building supervision, removal of ascertained irregularities, protocol of building object control, change of use.

mgr Wojciech Grecki*

1. Wstęp

W momencie, w którym proces inwestycyjno-budowlany kończy się oddaniem obiektu do użytkowania, zaczyna się, często znacznie mniej spektakularny, etap użytkowania inwestycji. O ile można zaryzykować twierdzenie, że w społeczeństwie utrwaliła się już w dużej mierze świadomość, że przed przystąpieniem do wykonywania robót budowlanych należy uzyskać pozwolenie na budowę (lub przynajmniej dokonać skutecznego zgłoszenia robót), to znacznie mniej osób zdaje sobie sprawę, że ciężą na nich rozliczne obowiązki związane z korzystaniem z ich budynku czy lokalu.

Tymczasem w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – *Prawo budowlane*¹ (dalej: pr. bud.) problematyce użytkowania obiektów budowlanych poświęcono cały rozdział (rozdział 6 „Utrzymanie obiektów budowlanych”; art. 61–72), obejmujący szerokie spektrum zagadnień, od okresowych kontroli stanu technicznego, aż po zmianę sposobu użytkowania obiektu. W niniejszym artykule zostaną opisane trzy kwestie

problemowe z tego zakresu, ze szczególnym uwzględnieniem poglądów wyrażonych w orzeczeniach sądów administracyjnych.

Kto jest zobowiązany do prawidłowego utrzymania obiektu budowlanego?

Stosownie do art. 61 pkt 1 pr. bud. właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany utrzymywać i użytkować obiekt w sposób zgodny z jego przeznaczeniem oraz wymaganiami ochrony środowiska, a także utrzymywać w należytych stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych oraz sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami dotyczącymi nośności i stateczności konstrukcji, bezpieczeństwa pożarowego itp., określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 1–7 pr. bud.

Ustawowe wskazanie, że właściciel lub zarządca są podmiotami zobowiązanymi do użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, rodzi poważne

prawne konsekwencje. Przede wszystkim oznacza, że **odpowiedzialności administracyjnej z tytułu ujawnionych nieprawidłowości nie będzie podlegała osoba, która faktycznie spowodowała lub przyczyniła się do powstania wadliwego stanu technicznego budynku, lecz właśnie jego właściciel bądź zarządca**. W praktyce ustalenie, kogo w danych okolicznościach należy obciążyć nakazem doprowadzenia do stanu zgodności z prawem, nie zawsze jest rzeczą prostą, zwłaszcza jeśli mamy do czynienia z więcej niż jednym właścicielem nieruchomości lub też z budynkiem mieszkalnym wielorodzinnym.

Z pomocą może tutaj przyjść orzecznictwo, które ukształtowało się przede wszystkim na gruncie spraw związanych ze stosowaniem art. 66 pr. bud., będącym w praktyce najczęstszą przyczyną podjęcia interwencji (z zakresu użytkowania) przez organ nadzoru budowlanego. Zgodnie z art. 66 ust. 1 pr. bud. w wypadku stwierdzenia, że obiekt budowlany (1) może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi, bezpieczeństwu mienia bądź środowiska; (2) jest

* Adwokat, specjalizuje się w problematyce procesu inwestycyjnego, autor i współautor publikacji z zakresu prawa administracyjnego.

¹ t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1186 ze zm.

Wspólne Środowisko Danych w zarządzaniu inwestycją budowlaną

W artykule omówiono zagadnienia związane z problematyką zastosowania *Common Data Environment* w systemach zarządzania inwestycją budowlaną. Autor podjął próbę odpowiedzi na podstawowe pytania stawiane przez członków ekip zarządzających budową co do celowości, opłacalności i praktycznej użyteczności tego rozwiązania (CDE).

Słowa kluczowe: Wspólne Środowisko Danych, zarządzanie projektem budowlanym, BIM, BIM Files.

Common Data Environment in the management of a construction investment. The article discusses problems related to the problems of using the Common Data Environment in building investment management systems. The author attempted to answer the basic questions posed by members of construction management teams regarding the purposefulness, cost-effectiveness and practicality of this solution (CDE). The article discusses problems related to the application of the Common Data Environment in building investment management systems. The author has attempted to answer basic questions posed by members of construction management teams as to the purposefulness, cost-effectiveness and practical utility of this solution (CDE).

Keywords: Common Data Environment, construction project management, BIM, BIM Files.

dr inż. Andrzej Tomana*

Mimo że koncepcja Wspólnego Środowiska Danych (ang. CDE – *Common Data Environment*) jest znana już od jakiegoś czasu, wokół tego tematu nadal pojawia się wiele wątpliwości, a liczne firmy oczekują na większą przejrzystość w tej sprawie. Najczęstsze nieporozumienia dotyczą przekonania, że CDE to pojedyncza technologia, platforma lub system, które można kupić od ręki. Należy przede wszystkim odróżnić CDE od systemów użytkujących dane CDE. Dane są współdzielone przez uczestników inwestycji, tworzone i pobierane przez wiele systemów zarządzania informacjami, które z kolei są często własnością wielu różnych organizacji uczestniczących w projekcie.

Co to jest CDE?

Wspólne Środowisko Danych (*Common Data Environment*) to centralne repozytorium, w którym przechowywane są informacje o projekcie budowlanym. Zawartość CDE nie ogranicza się wyłącznie do zasobów utworzonych w „środowisku BIM” i może obejmować model graficzny oraz klasyczną dokumentację, jak i zasoby niegraficz-

ne. Możliwość korzystania z jednego źródła informacji pozwala usprawnić współpracę między członkami projektu, zmniejszyć liczbę błędów i uniknąć rozproszenia oraz powielania informacji. W dalszej części artykułu podjęto próbę odpowiedzi na podstawowe pytania dotyczące CDE.


Jaki jest cel stosowania CDE?

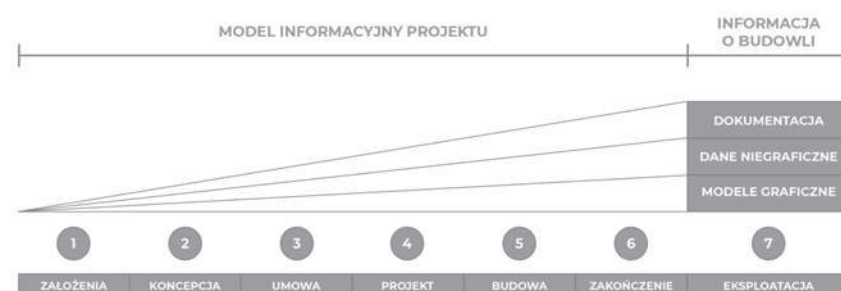
Wiele protokołów BIM proponuje użycie Wspólnego Środowiska Danych [2] jako rozwiązania będącego podstawą działania różnych systemów obsługujących firmy uczestniczące w budowlanym przedsięwzięciu inwestycyjnym. Głównym celem stosowania platformy danych CDE jest poprawa tworzenia i udostępniania informa-

cji w tym procesie. Jak wiemy, idea współpracy w celu uzyskania lepszych wyników i wydajności leży u podstaw wdrożenia podejścia do modelowania informacji o budynku (BIM) w projektach budowlanych; koncepcja CDE wspomaga tę ideę.

Kto przyczynia się do budowy zasobów CDE?

Obiekt budowlany jest przedmiotem prac różnych dyscyplin, a CDE gromadzi informacje od wszystkich, którzy pracują w ramach szerszego zespołu projektowego. Projekt może zawierać dane wejściowe i rezultaty pochodzące od projektantów architektury i konstrukcji, informacji dotyczących otoczenia budowli i infrastruktury

 Rys. 1. Proces gromadzenia danych tworzących CDE



* Kierownik projektu badawczo-rozwojowego RPMP.01.02.01-IP.01-12-02817 „Opracowanie platformy systemowej do zarządzania inwestycją budowlaną na etapie realizacji i eksploatacji, bazującej na technologii BIM” realizowanego przez Datacomp sp. z o.o.

Przykłady PPP na drogach krajowych w Polsce w kontekście planów ich reaktywacji

Celem artykułu jest analiza wybranych przykładów partnerstwa publiczno-prywatnego na drogach krajowych w Polsce. W artykule, którego kontynuacja planowana jest w kolejnym numerze kwartalnika, została zastosowana metoda desk research, obejmująca analizę danych zastanych, pochodzących ze źródeł publicznych (literatura branżowa oraz internet-web research). Artykuł ten stanowi pierwszą część cyklu publikacji na temat partnerstwa publiczno-prywatnego w sektorze drogowym. W artykule podjęto próbę przeglądu wybranych teoretycznych zagadnień odnoszących się do partnerstwa publiczno-prywatnego. Przywołano podstawowe definicje PPP, opisano istotę tego mechanizmu oraz poddano analizie wybrany model PPP – hybrydowy. Analiza wybranych empirycznych przykładów PPP zostanie przedstawiona w kolejnym artykule.

Słowa kluczowe: partnerstwo publiczno-prywatne, infrastruktura, bariery, uwarunkowania prawne, polityka publiczna.

Selected examples of public-private partnership on national roads in Poland in the context of their reactivation plans. The aim of the article is to analyze selected examples of public-private partnership on national roads in Poland. In the article, which is planned to be continued in the next article, the desk research method was used, which included analysis of existing data from public sources (industry literature and internet-web research). Own (primary) research was also used, which was obtained using a questionnaire survey addressed to the Ministry of Infrastructure.

In the first part of the series of articles in the abovementioned the subject was attempted to review the theoretical selected issues related to public-private partnership. Selected basic PPP definitions were recalled, the essence of this mechanism was described, and the selected PPP hybrid model was analyzed. An analysis of selected empirical examples of PPP will be presented in the next article.

Keywords: public-private partnership, infrastructure, barriers, legal conditions, public policy.

mgr Wojciech Bugajski*

Wprowadzenie

W polskiej literaturze przedmiotu dominuje entuzjastyczne podejście do realizacji zadań publicznych w formie partnerstwa publiczno-prywatnego (zwanego dalej: PPP). Wynika to z braku dostatecznie bogatych doświadczeń przy realizacji tego typu projektów oraz z faktu posiadania przez władze publiczne ograniczonych źródeł finansowania na realizację zadań publicznych. W literaturze obcojęzycznej coraz częściej są wskazywane natomiast negatywne aspekty takiej formy realizacji zadań publicznych. Podkreśla się, że krytycznym obszarem dla sprawnego prowadzenia projektów PPP jest sfera działań związanych ze zmniejszeniem kosztów świadczenia usług oraz społecznych skutków redukcji pracow-

ników związanych do tej pory z sektorem publicznym w obszarze świadczenia usług publicznych. Środkiem umożliwiającym łagodzenie skutków realizowania projektów PPP może być obowiązek wprowadzenia zasady społecznej odpowiedzialności w działaniu podmiotów w obszarze przedsięwzięć realizowanych w formule partnerstwa¹. Na tym tle autor próbuje poddać analizie wybrane przykłady zastosowania formuły PPP przy projektach drogowych w Polsce w kontekście aktualnych planów Ministerstwa Infrastruktury.

Pojęcie i istota partnerstwa publiczno-prywatnego

Na podstawie badań literatury przedmiotu można postawić tezę, że partnerstwo publiczno-prywatne jest

skutecznym sposobem wdrażania zadań inwestycyjnych, który zapewnia osiągnięcie celów polityki publicznej przez łączenie różnych postaci środków publicznych i prywatnych. Na tej podstawie warto przytoczyć definicję PPP powszechnie stosowaną w Unii Europejskiej przy realizacji przedmiotowych zadań inwestycyjnych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013². Według tej definicji: *Partnerstwo publiczno-prywatne oznacza formę współpracy między podmiotami publicznymi a sektorem prywatnym, których celem jest poprawa realizacji inwestycji w projekty infrastrukturalne lub inne rodzaje operacji realizujących usługi publiczne, poprzez dzielenie ryzyka, wspólne korzystanie ze specjalistycznej wiedzy sektora prywatnego lub dodatkowe źródła kapitału*³.

* Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne, ORCID: 0000-0002-7994-9037, e-mail: Wojciech.Bugajski@doktorant.sgh.waw.pl.

¹ A. Panasiuk, *Partnerstwo publiczno-prywatne*, PRESSCOM Sp. z o.o., Wrocław 2017, str. 11.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17.12.2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006; D.U. UE L 347/320 20.12.2013; https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/856/Rozporzadzenie_PE_ogolne_2014_2020.pdf.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, op. cit., str. 20.

Obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności VAT – z uwzględnieniem branży budowlanej

W artykule omówiono zagadnienie obowiązkowego mechanizmu podzielonej płatności podatku VAT, który został wprowadzony 1 listopada 2019 r. w branżach szczególnie podatnych na nadużycia. Zastąpił on funkcjonujący w ustawie o VAT mechanizm odwrotnego obciążenia w obrocie krajowym. Po wprowadzeniu obowiązkowego split payment podmioty świadczące usługi budowlane wystawiają faktury z podatkiem VAT, natomiast usługobiorcy zobowiązani są do zapłaty tych faktur, stosując mechanizm podzielonej płatności.

Słowa kluczowe: obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności, split payment, podatek VAT, odwrotne obciążenie

Mandatory split VAT payment mechanism – including the construction industry. The article discusses the issue of the mandatory mechanism for split payment of VAT, which was introduced on November 1, 2019 in industries particularly susceptible to fraud. It replaced the reverse charge mechanism functioning in the VAT Act in domestic traffic. After the introduction of obligatory split payment, entities providing construction services issue invoices with VAT, while recipients are obliged to pay these invoices using the split payment mechanism.

Keywords: mandatory split payment mechanism, split payment, VAT, reverse charge.

mgr Agata Bienia*

Wstęp

W dniu 1 listopada 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, która wprowadza obowiązek stosowania mechanizmu podzielonej płatności (split payment) przy dokonywaniu płatności za nabyte towary i usługi. Polski ustawodawca mógł ustanowić obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności ze względu na decyzję wykonawczą Rady (UE) 2019/310 z dnia 18 lutego 2019 r. upoważniającą Polskę do wprowadzenia szczególnego środka stanowiącego odstępstwo od art. 226 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej. Zgoda Rady Unii Europejskiej na wprowadzenie obowiązkowego split payment jest ograniczona w czasie i wygasa 28 lutego 2022 r. Jeśli polski ustawodawca będzie chciał dłużej stosować obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności, niezbędna stanie się ponowna zgoda organów Unii Europejskiej.

Głównym celem wprowadzenia mechanizmu podzielonej płatności jest

przeciwdziałanie nadużyciom i oszustwom podatkowym¹. Split payment umożliwia organom podatkowym monitorowanie i blokowanie środków pieniężnych na rachunkach VAT². W ten sposób ustawodawca ogranicza ryzyko znikania podatników wraz z zapłaconym im przez kontrahentów, a nieodprowadzonym do budżetu państwa podatkiem VAT³. Obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności ma ograniczać wyłudzenia podatku VAT w branżach szczególnie podatnych na nadużycia.

Założenia mechanizmu podzielonej płatności

Podstawowym założeniem mechanizmu podzielonej płatności jest rozdzielenie zapłaty należności z faktury (kwoty brutto) na dwa strumienie pieniężne:

- kwotę podatku VAT wykazaną na fakturze, która trafia na specjalny rachunek dostawcy (rachunek VAT) oraz
- kwotę wartości sprzedaży netto wykazaną na fakturze, która trafia na rozliczeniowy rachunek dostawcy.

Mechanizm podzielonej płatności może być stosowany wyłącznie w odniesieniu do transakcji dokonywanych na rzecz innych podatników VAT, czyli do transakcji pomiędzy przedsiębiorcami (tzw. B2B).

Obowiązkowy split payment

Podzielona płatność musi być obowiązkowo zastosowana przez nabywcę, jeżeli zostaną spełnione następujące warunki:

- przedmiotem transakcji są towary lub usługi wskazane w załączniku nr 15, oraz
- kwota należności brutto wykazana na fakturze przekracza 15 000 zł,
- czynność jest dokonywana na rzecz podatnika.

Obowiązek stosowania mechanizmu podzielonej płatności dotyczy dostaw towarów i świadczenia usług, które dotychczasowo były objęte mechanizmem odwrotnego obciążenia oraz w dużym stopniu zakresem odpowiedzialności solidarnej. Obowiązkowy split payment obejmuje więc towary i usługi, które do 1 listopada 2019 r. były wymienione w załącznikach nr 11, 13 i 14 do ustawy o VAT.

* Szkoła Doktorska w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie, identyfikator ORCID: orcid.org/0000-0002-5331-2767.

¹ B. Guziejewska, W. Zajączkowski, *VAT split payment jako nowe narzędzie uszczelniania systemu podatkowego w Polsce*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu 2018, Nr 532, s. 136.

² T. Tratkiewicz, *Model podzielonej płatności – remedium na oszustwa w VAT?*, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska 2017, t. 51, sectio H, s. 476.

³ *Split Payment*. Raport PwC 2015, <https://www.pwc.pl/pl/pdf/split-payment-raport-pwc.pdf> [dostęp: 30.01.2020 r.].

Zapewnianie dostępności do mieszkań w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych osobom ze szczególnymi potrzebami



W artykule przedstawiono problemy wynikające z aktualnie obowiązujących przepisów prawnych i stosowanych rozwiązań technicznych w zakresie potrzeb zapewniania osobom z niepełnosprawnościami pełnego dostępu do ich mieszkania usytuowanego na dowolnej kondygnacji w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych.

Słowa kluczowe: budynki wielorodzinne, osoby niepełnosprawne, dostępność.

Ensuring access to flats in multi-family residential buildings for people with disabilities. The article presents problems arising from the currently applicable legal regulations and technical solutions applied in the scope of the needs of providing people with disabilities full access to their apartment located on any floor in multi-family residential buildings.

Keywords: multi-family buildings, disabled people, accessibility.

mgr inż. arch. Kazimierz Andrzej Kobylecki*

W Polsce od wielu lat są podejmowane bardzo pozytywne inicjatywy, lecz niestety są to często tylko działania cząstkowe polegające na składaniu deklaracji wprowadzenia w życie rozwiązań prawnych, organizacyjnych, planistycznych, projektowych i wykonawczych, mających na celu integrację ze społeczeństwem osób z niepełnosprawnościami, w tym osób starszych.

Mieszkańcami w budynkach wielorodzinnych, a także odwiedzającymi członkami ich rodzin oraz przyjaciółmi mogą być osoby ze szczególnymi potrzebami, wymagające zapewnienia dostępności, a będące trwale lub czasowo niepełnosprawne, z różnymi dysfunkcjami narządów ruchu, wzroku i słuchu. Problem ten dotyczy także

osób z okresowymi trudnościami, np. po urazach lub wypadkach, w okresie leczenia i rehabilitacji, kobiet w ciąży, matek z dziećmi w wózku lub na ręku, a także nie w pełni sprawnych osób w podeszłym wieku.

W zależności od rodzaju niedyspozycji można określić szczególne potrzeby takich osób w zakresie eliminacji oraz niestwarzania nowych barier i utrudnień powodujących tym samym wykluczenie z kontaktów w różnych sferach życia społecznego. Niewrażliwość na problemy osób niepełnosprawnych w zakresie ich równości społecznej do przynależnych praw i obowiązków obywatelskich można nawet częściowo uznać za przejaw dyskryminacji.

W dalszej części artykułu przedstawiono niektóre problemy z tego zakresu na podstawie wybranych aktów prawnych.

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane:

- **art. 5 ust. 1.** *Obiekt budowlany [...] należy [...] projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych [...] zapewniając:*

[...] 4) *niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego przez osoby niepełnosprawne [...]* (w tym osoby starsze);

4a) *minimalny udział lokali mieszkalnych dostępnych dla osób niepełnosprawnych [...] w tym osób starszych w ogólnej liczbie lokali mieszkalnych w budynku wielorodzinnym.*

- **art. 9 ust. 1.** *[...] Odstępstwo nie może powodować [...] ograniczenia dostępności dla osób niepełnosprawnych [...]*



* Architekt, niezależny ekspert, członek Komitetu Technicznego Nr 1 Polskiego Komitetu Normalizacji, członek Stowarzyszenia Nowoczesne Budynki.